

ABSTRAKT

Představení disertačního projektu před oborovou radou 28.11.

Jméno doktoranda	Ing. Robert Vondrovic
Téma práce	Otevřená data z pohledu konceptuální analýzy životních situací
Školitel	prof. Ing. Václav Řepa, CSc.

1. Vymezení tématu práce a řešeného problému

Práce se zaměří na problematiku Otevřených dat (dle standardů <http://opendata.gov.cz/>), řešenou v projektu podporovaným Ministerstvem vnitra. Práce pojme tuto problematiku otevřených dat z pohledu konceptuální analýzy životních situací. Tím naváže na další projekt Ministerstva vnitra a to konkrétně na projekt „Optimalizace životních situací ve vztahu k Registru práv a povinností.“ V tomto projektu vzniká model reálných životních situací klientů veřejné správy, tedy z dynamického pohledu a ve vzájemné souvztažnosti, vycházející z konceptuálního modelování, metody poznávání ontologie reálného světa, pocházející z informatiky. Cílem práce bude najít vhodné řešení propojení životních situací právě s otevřenými daty, neboť z technické stránky je toto proveditelné díky společnému formátu dat (XML). Práce se na konkrétních příkladech zaměří také na situací malých obcí v této oblasti, které mají mezi samosprávami v České republice převážné zastoupení.

2. Přehled stavu výzkumu pro dané téma ve světě (popřípadě i v tuzemsku)

Praktický provoz otevřených dat stojí stále na svém počátku zavádění do praxe. Z teoretického hlediska jsem toho názoru, že je samotná metodika popsána dostatečně, to samé pak platí u konceptuální analýzy životních situací. V praxi je však v současné době pouze několik vybraných institucí, které s otevřenými daty pracují a zveřejňují své datové sady. Otevřená data jsou legislativně ukotvena v českém právním řádu a jsou také zahrnuta v řadě národních strategií jako je Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020, Akční plán boje s korupcí na rok 2016, Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018, Strategie rozvoje ICT služeb VS a Akční plán pro rozvoj digitálního trhu. Porovnání tuzemska a zahraničí je možné díky mezinárodním metodikám, díky kterým je možné dohledat i konkrétní stav výzkumu tématu v konkrétních státech (např. Open Data Maturity Report).

V oblasti životních situací, které v současné době nějakým způsobem fungují na Portálu veřejné správy, je pak zejména problémem jejich roztříštěnost, neaktuálnost, nepříliš logické členění a hlavně nedostatečný pohled na aktuální životní situace dané fyzické či právnické osoby. Tedy celkově chybějící pro-klientský přístup ze strany veřejné správy, jež vnímá řešení konkrétní situace jako standardní proces bez jakýchkoliv dalších souvislostí dané situace klienta. Problematiku životních situací lze z pohledu výzkumu v zahraničí vnímat spíše obecněji jako oblast konceptuálního modelování. Nicméně propojení otevřených dat a konceptuálních modelů je v zahraničním výzkumu téma probírané a tak napojitelné na tento disertační projekt.

3. Definice cílů disertační práce ve vztahu k řešenému problému

Hlavním cílem práce je nalezení funkčního modelu propojení problematiky otevřených dat a životních situací za pomoci doménově specifického konceptuálního modelování za využití konkrétního nástroje pro tvorbu vlastního doménově specifického modelovacího jazyka (ADOxx) a následně konkrétních modelů. Práce se zaměří na několik dílčích cílů souvisejících s hlavním tématem práce. Jedná se zejména o způsob možného praktického zavedení těchto modelů ve veřejné správě (mj. legislativního ukotvení v právním řádu ČR), návrh způsobu procesního auditu za předpokladu realizace na základě odděleného systému modelu procesu a modelu hodnocení a v neposlední řadě popisu možných dopadů a to především v oblasti ekonomie, životního prostředí a veřejné správy, díky kterým může pomoci tohoto řešení dojít.

4. Předpokládaný vlastní vědecký přínos práce oproti současnému stavu poznání ve světě a přínos práce pro praxi v dané oblasti

Především aplikace formálních modelovacích metod a navázání na aktivity otevřených dat a životních situací, tvorba vlastního doménově specifického modelovacího jazyka použitelného pro další možný rozvoj v těchto specifických oblastech. Z pohledu praxe zejména efektivní propojení řešení životních situací s možnostmi a nástroji otevřených dat a návrh konkrétních nástrojů (software) vedoucí k zefektivnění veřejné správy a to jak z pohledu občana, tak z pohledu zaměstnanců veřejné správy.

5. Návrh metod, které budou použity při řešení problému použity

V práci budou využity metody kvantitativního výzkumu (průzkum, dotazníkové šetření aj.), který bude sloužit především k deskripci řešených problematik, a výzkumu kvalitativního (konzultace s experty aj.), který by měl naopak dospět k vysvětlení dané problematiky. Paralelním využitím těchto metod si osobně kladu především za cíl vést výzkum kvalitní a vyhnout se tak pohybu pouze po povrchu problému. Neposledně bude využito konceptuálního modelování s vazbou na modelování ontologické a s tím souvisejících standardů.

6. Návrh typů výsledků („artefaktů“ – software, metodika, apod.), které budou výsledkem výzkumu, a způsobu jejich validace

Posunutý ontologický model – přírůstky do modelu v souvislosti s otevřenými daty a také z opačného pohledu vliv životních situací na samotná otevřená data. Dále pak návrh konkrétního softwarového nástroje v souvislosti s návrhem jednotného řešení zavádění otevřených dat souběžně s tematikou životních situací. Zhodnocení práce by pak probíhalo zkoumáním jejich praktických efektů (software), tedy především zkoumáním efektů z pilotního použití. Další metodou evaluace práce pak bude expertní posouzení – konzultace s vybranými experty.

7. Dosažené vlastní výsledky výzkumu (pokud již jsou k dispozici), případně i publikační výsledky

Spoluautor studie s názvem Analýza vlivů otevřených dat v České republice (určená pro Úřad vlády ČR), která se zaměřuje na provedení analýzy vlivů otevřených dat (dále také OD) v ČR, návrh tří skupin indikátorů pro vyčíslení dopadů OD v ČR a dle navržených indikátorů určení dopadů již existujících OD.

8. Harmonogram další práce, včetně plánovaných publikací

Zahájení aktivní spolupráce s Vídeňskou univerzitou, Fakultou informatiky na rozvoji platformy ADOxx při tvorbě vlastního doménově specifického modelovacího jazyka a konkrétních funkčních modelů. Spolupráce by navázala na absolvování letní školy NEMO 2017, která se zaměřila právě na konceptuální modelování v různých oblastech komerční i veřejné sféry.

Aktuálně probíhá spolupráce na metodice Digitální služby eGovernmentu VS ČR (metodika tvorby, publikování, a aktualizace služeb) v rámci projektu Technologické agentury ČR, která se přímo týká právě oblasti životních situací.

Dále je mým cílem systematicky spolupracovat na rozpracování Ontologického modelu VS v rámci činnosti Kompetenčního centra pro procesní řízení na VŠE a v případně otevřeném projektu Ministerstva vnitra. Do konce druhého ročníku publikovat na téma práce příspěvek na mezinárodní konferenci / symposionu. Do konce třetího ročníku pak publikovat dva články v mezinárodních časopisech, nebo jeden v časopise a druhý na mezinárodní konferenci.